

Dünya Kamuoyu ve Kriz

GlobeScan yönetiminde, 20 ülkede 22.158 kişiyle görüşülerek, 9 Haziran-17 Ağustos 2009 tarihleri arasında gerçekleştirilen ve Türkiye halkasını Yöntem Araştırma Danışmanlık Ltd.'nin oluşturduğu küresel izleme araştırmasına göre ekonomiyi canlandırmak için ciddi ölçüde arttırılan devlet harcamaları dünya kamuoyunun %60'ı tarafından olumlu karşılanmakta ve desteklenmektedir. 20 ülkeden 13 ülkenin kamuoyu bu konuda olumlu görüş bildirmiştir. Türk kamuoyu bu konuda olumsuz görüş bildirmiş olup, anılan harcamaları destekleyenler sadece % 33'te kalmıştır ve bu 20 ülke içindeki en düşük orandır.

Destek, özellikle ekonomiyi canlandırmak için yenilenebilir enerji ve çevre teknolojileri için arttırılan devlet harcamaları (%72), ile zor durumdaki başlıca endüstri kolları ve firmalara finansal desteğin arttırılması (%62), yönünde tezahür etmektedir. Türkiye'de bu oranlar, %38 ve %43 olarak belirlenmiş olup bir çok ülkeye göre oldukça düşük seviyelerde kalmıştır.

Artan devlet düzenlemeleri ve ulusal ekonomiyi canlandırmak için yapılanlara verilen destek küresel ölçekte % 67'dir. Bu destek ana ekonomilerden Çin'de %94, buna karşılık ABD'de % 50, Japonya'da ise %38 olarak tespit edilmiştir. Türk kamuoyu bu konuda da hükümete ancak %38 oranında destek vermiş ve yapılanları yetersiz bulmuştur. Bu konuda Nijerya (%87), Mısır (%83) ve Rusya(%81) gibi ülke yurttaşlarının desteği ortalamanın hayli üzerinde, Almanya (%42) ve Fransa(%39) gibi ülke yurttaşlarının desteği ise altında kalmıştır.

Dünya kamuoyunun yarıya yakını (%46), ABD'nin krize karşı aldığı önlemlerden memnun kalmış, buna karşılık %39'u memnun kalmamıştır. Krize karşı alınan önlemler konusunda kendi hükümetlerine olumlu bakanların oranı dünya genelinde %44, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu'na %36, bankaların yöneticilerine %32 ve Çin'e %31 olarak belirlenmiştir. Genel olarak ifade etmek gerekirse gelişmiş ülkelerin kamuoyları gelişmekte olan ülkelerin kamuoylarına göre anılan bu ülke ve kurumların aldıkları önlemlerden daha az memnun görünmektedirler.

Kendi hükümetlerinin aldıkları ekonomik önlemlerden en çok memnun olan ülke halkları, Çinliler (%82), Avustralyalılar (%68), Mısırlılar (%63), Kanadalılar (%57) ve Endonezyalılar'dır (%57). En az memnun olanlar ise, Türkler (%29), Fransızlar (%27), Filipinliler (%24), Japonlar(%18), ve Meksikalılar (%9), olarak belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre , çeşitli ülkelerin yurttaşları, ulusal hükümetlerinin krize karşı aldıkları önlemleri büyük ölçüde desteklemekte fakat bu konuda alınacak mesafeler olduğunu düşünerek daha dinamik yaklaşımlar beklemektedir.

Elde edilen veriler ışığında Türkiye'nin dünyanın neresinde olduğunu tespit etmeye çalışırsak, ortaya çıkan tablo dünya kamuoyunun ortalama bulgularından daha karamsar bir nitelik taşımaktadır. Bu konuda BBC'ye verdiğim mülakatta da ifade ettiğim gibi bu durum şaşırtıcı değildir. Çünkü Türkiye, reel ekonomik verilere baktığımızda, dünyada krizden en çok etkilenen ülkelerden biri olmuştur. Bu bağlamda söz konusu tabloyu bir içe kapanma ya da yabancı düşmanlığı olarak değil, daha çok bir ekonomik realite olarak değerlendirmek yerinde olacaktır.

Nitekim araştırma sonuçlarına göre, Türkler, ekonomik krize çare olmak amacıyla, ekonomiyi canlandırmak (%49) ve yenilenebilir enerji ile çevre teknolojileri için (%44) arttırılan devlet harcamalarına olumlu bakmamaktadırlar. Bunun yanı sıra zor durumdaki başlıca endüstri kollarına ve şirketlere verilen destekleri olumlu karşılarken (%43), zor durumdaki bankalara destek sağlanması konusunda olumsuz bir tutum sergilemektedirler (%43). Bunun nedeni yıllardan beri bankacılık sektöründe yaşanan olumsuz gelişmeler olabilir. Ayrıca biliyoruz ki, bu kriz bankacılık sektörümüzü fazla etkilememiştir. Bunlara ek olarak Türk kamuoyu krize karşı yapılan düzenlemelere karşı da olumsuz bakmaktadır(%51).

Türkler, krize çözüm bulmak amacıyla Avrupa Birliği liderlerinin(%76), Çin liderlerinin (%72), ABD liderlerinin (%72), uluslararası şirketlerin yöneticilerinin (%71), Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu yöneticilerinin (%71), büyük banka yöneticilerinin (%65) ve G20 liderlerinin yaptıklarından memnun değillerdir. Bu konuda kendi politik liderlerinin yaptıklarından da memnun olmayan Türkler (%65), krizi aşmak konusunda hala karamsar bir hava içindedirler.

Umarım son bir aydan beri bazı canlanma belirtilerinin görüldüğü ekonomimizin bu gidişatı devam eder ve kamuoyunda görülen bu karamsar hava dağılır, güneş açar, ekonomi tıkr tıkr işlemeye başlar.

M.Bülent Gündoğmuş

bulent.gundogmus@yontemresearch.com